

Grimstad

Budsjett 2024 Økonomiplan 2024-27 Investeringsprogram 2024-2031

Kommunedirektør Magnus Mathisen
Økonomisjef Monica Helland Nordby

Et krevende og stramt budsjett

Høy inflasjon

Renteoppgang

Økte demografikostnader

+

Store investeringer

=

Innstramminger og kutt

Investeringer prioriteres

- Fjære og Holvika barneskoler
- Sykehjemsplasser – Grom, Universitetssykehjem
- Boliger til personer med funksjonsnedsettelse
- Svømmehall
- Renseanlegg
- Investeringer som gir driftsbesparelser, ENØK
- Sikkerhet, liv og helse

Innstramminger

- Kutt i tjenester, redusert omfang, redusert kvalitet
- Ikke kompensasjon prisvekst = generelt kutt
- Effektivisering
- Strukturendringer

Grimstad

Inntekter og fond

- Skatteinntekter
- Eiendomsskatt
- Gebyrer, priser
- Bruk av disposisjonsfond

Grimstad

Økt risiko

- Eksterne rammebetingelser (renter, inflasjon, strømpris, skatteinngang)
- Gjennomføre kutt og effektivisering når rammene allerede er stramme
- Økende kutt og effektiviseringer hvert år i økonomiplanperioden

Grimstad

Befolkningsutvikling

- November: **24 897** innbyggere
(+ 310 fra 31. desember 2022)
- Antall barn 6-15 år synker med 8 %
frem til 2032
- Antall barn i barnehagealder 1–5 år
forventes å synke første halvdel i
perioden for deretter å øke tilbake til på
dagens nivå frem mot 2032/2033
- Antall 80 år og eldre øker med 63 %
(600 personer) frem til 2030

Kilder: SSB og Skatteetaten

Tallene

Grimstad

Kommuneopplegget 2024

- Kommunesektoren får en vekst i frie inntekter på 6,4 mrd. kr (kommunene og fylkeskommunene)
- Dette er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2024 (5,6 – 5,9 mrd. kr).
- Veksten i de frie inntektene tilsvarer økte demografi- og pensjonskostnader.
- Anslag på deflator for 2024 er 4,3 prosent (hvorav 4,9 på lønn og 3,4 på pris). Vi har kompensert for lønnsvekst men ikke prisvekst.

Grimstad

Statsbudsjettet og oppgaveendringer

	I makro		Grimstad	
Samlet korleksjon	3	718 954	15	818
Statlige og private skoler, endringer i elevtall	-	119 955	-	571
Redusert pensjonspåslag private barnehager	-	57 469	-	265
Gratis deltids plass SFO 2. trinn		863 567		4 113
Gratis barnehage Finmark og Nord Troms		71 352		-
Diverse korrigeringer ny oppvekstlov		47 235		225
Økte veiledende satser for sosialhjelp, helårsvirkning		295 787		1 262
Gratis barnehage 3. barn i barnehage		24 000		111
Redusert foreldrebetaling barnehage 2024		1 626 843		7 495
Ytterligere reduksjon i foreldrebetaling i 2024		72 340		-
Endringer kontantstøtten, konsekvens for barnehage		119 700		551
Pasienttilpasset basistilskudd, helårsvirkning		250 000		1 079
Reversert uttrekk konsesjonskraft		558 005		1 950
Vaksinasjon mot Covid 19	-	70 924	-	301
Diverse korrigeringer		38 472		170

Hovedtrekk

- Svært krevende budsjettsaldering
- Sektorene går samlet med merforbruk
- Realveksten i statsbudsjettet (frie inntekter) dekker ikke økende finanskostnader og demografikostnader
- Driftskonsekvensene av investeringer
- Utbytte fra Å Energi på rekordhøyt nivå for 2023, men reduseres fra 2024 og ytterligere mot slutten av økonomiplanperioden.
- Salderer mot disposisjonsfond de tre første årene i økonomiplanen
- Effektiviseringsprogram for å få ned driftskostnadene. Spare over 50 mill. kr i 2027 sammenliknet med dagens budsjettnivå.

Nøkkeltall fra budsjettet

- Frie inntekter på kr 1 669 mill
- Kostnadsindeks 99% (98,75% i 2023)
- Investeringer i økonomiplanperioden på 2 718 mill brutto (1 590 mill netto)

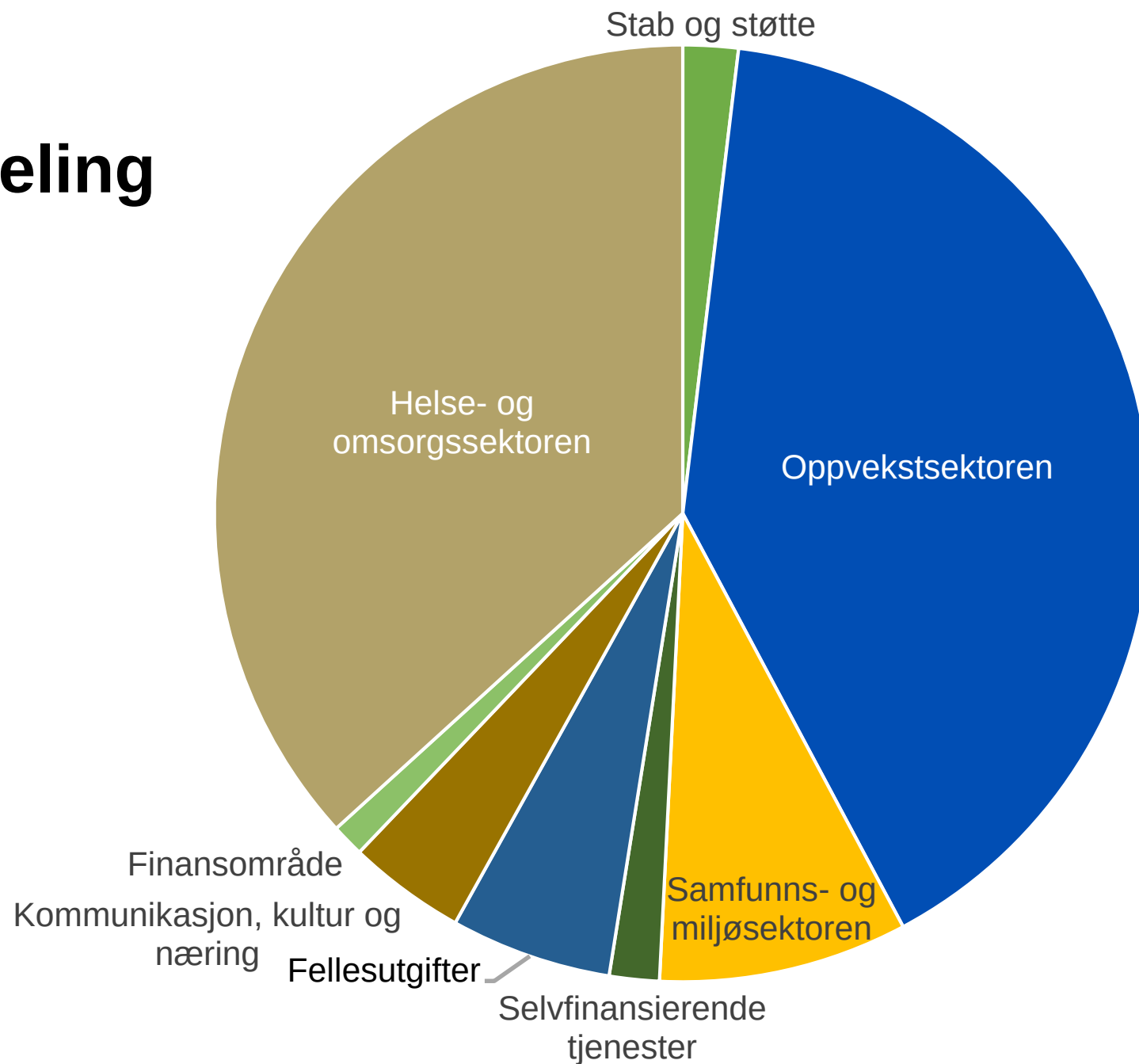
Grimstad

Bevilingsoversikt drift	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-663 876	-755 354	-801 452
Inntekts- og formuesskatt	-873 214	-768 121	-867 050
Elendomsskatt	-72 695	-74 900	-75 850
Andre generelle driftsinntekter	-61 498	-82 025	-107 351
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-1 671 282	-1 680 400	-1 851 703
Sum bevilgninger drift, netto	1 581 633	1 615 850	1 780 211
Avskrivinger	91 357	84 628	84 223
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	1 672 990	1 700 478	1 864 434
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	1 708	20 078	12 731
Renteinntekter	-34 149	-49 975	-69 575
Utbytter	-23 042	-46 000	-35 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-
Renteutgifter	52 299	93 595	131 216
Avdrag på lån	66 270	76 750	83 950
NETTO FINANSUTGIFTER	61 378	74 370	110 591
Motpost avskrivinger	-91 357	-84 628	-84 178
NETTO DRIFTSRESULTAT	-28 272	9 820	39 144
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	-	-	-
Overføring til investering	2 563	-	-
Avsetninger til bundne driftsfond	9 311	4 845	355
Bruk av bundne driftsfond	-18 349	-	-701
Avsetninger til disposisjonsfond	49 414	16 000	-
Bruk av disposisjonsfond	-14 325	-30 665	-39 458
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	28 614	-9 820	-39 144
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	342	-	-

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Stab og støtte	29 466	30 098	38 317
Oppvekstsektoren	635 412	657 609	705 087
Samfunns- og miljøsektoren	146 083	148 680	149 526
Selvfinansierende tjenester	5 543	0	0
Fellesutgifter	66 725	120 703	132 139
Kommunikasjon, kultur og næring	66 855	71 231	70 731
Finansområde	-1 615 307	-1 644 554	-1 772 543
Helse- og omsorgssektoren	665 490	616 233	676 743
Grimstad kommune	267	0	0

Fordeling

Økonomiplanperioden

- Vekst i frie inntekter, lagt til grunn KS-modellen og Telemarksforskning
- Økte finanskostnader
- Kompensert noe for demografi: sykehjemsplasser
- Leverer et negativt resultat de tre første årene, budsjettert bruk av til sammen 73 mill kroner gjennom hele perioden

Investeringsprogrammet

- Brutto: 2 718 mill kr, 549 mill kr i 2024
- Netto: 1 590 mill kr i øk.planen, 379 mill kr i 2024.
- Skoleprosjektene: brutto ramme 256 mill kr og 405 mill.
- Helse- og omsorg: 1 270 mill kr i perioden. De største helseprosjektene er nye institusjonsplasser og boliger til personer med funksjonsnedsettelse og universitetssykehjem til 710 mill kr.
- Ny svømmehall i 2027, nettoinvestering på 390 mill kr.
- Selvkostfinansierte investeringer: i økonomiplanen 1 026 mill kr, 158 mill kr i 2024.

Grimstad

Økende gjeld

Gjeldsutvikling investeringslån

Saldo ved årsslutt:

- 2023: 1 387 mill
- 2024: 1 756 mill
- 2025: 2 389 mill
- 2026: 3 027 mill
- 2027: 3 492 mill

UB Justert gjeld: Brutto gjeld fratrukket startlån (for videre utlån) og ubenyttede lånemidler.

Renteutvikling investeringslån

	2024	2025	2026	2027
Forventet flytende markedsrente	5,35%	4,90%	4,30%	4,30%
Kommunens gjennomsnitt lånerente	4,35%	4,40%	4,05%	4,05%

Kommunes fastrenteavtaler bidrar til å dempe den negative effekten av det økte rentenivået.

Gjeldsgrad

tall i mill. kr	2024	2025	2026	2027
UB justert gjeld	1 756	2 389	3 027	3 492
Brutto inntekter	2 407	2 447	2 461	2 486
Gjeldsgrad: justert gjeld/brutto inntekter	73 %	98%	123%	140%

Renteutgifter og avdragsutgifter kommunens investeringslån

(2024 kroner)

Utvikling i renteutgifter:

- 2023: 56 mill
- 2024: 77 mill
- 2025: 114 mill
- 2026: 127 mill
- 2027: 141 mill

Utvikling i gjeldsavdrag:

2023: 77 mill
2024: 84 mill
2025: 90 mill
2026: 99 mill
2027: 104 mill

Kombinasjonen av økt gjeld og et tiltakende rentenivå medfører at kapitalkostnadene vil utgjøre en økende andel av kommunens kostnader.

Økonomiske nøkkeltall

Status 2023:

- Noe svakere netto driftsresultat og nivå på disposisjonsfond enn landet forøvrig
- Men lavere gjeldsgrad enn landet for øvrig.

Budsjett og økonomiplan

- Justert gjeldsgrad på 73% (2027 140%)
- Netto driftsresultat på -1,7%(2025: -0,8% 2026: -0,6% 2027: 0%)
- Disposisjonsfond utgangen av 2024 på 10,5 % - synkende utover perioden til 8,9%

Økonomiske måltall 2024-27:

- Netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter: >0,5 %
- Disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter: >7 %
- Nettolånegjeld som andel av brutto driftsinntekter: <120 %

Eiendomsskatt og priser

- Holder bunnfradraget eiendomsskatt uendret
- Alle priser er justert med 4,3 % der ikke annet er omtalt i prisvedlegget.
- SFO-prisene øker med 4,3 % i 2024.
Heltidsplass: 3 340 kr pr. måned Korttidsplass: 2 226 kr pr. måned Matpenger: 312 kr pr. måned
- Makspris for en fulltidsplass i barnehage reduseres fra 3 000 kr per måned til 2 000 kr per måned fra 1 august 2024. Matpenger: 319 kr pr. måned

Eiendomsgebyrer

Utgifter knyttet til kommunale eiendomsgebyrer - endring 2023 – 2024 KOSTRA-bolig				
Gebyr i kroner <u>inkl mya</u>	2023	2024	Endring	Endring i %
Vann	3 597	4100,66	503,59	14,0 %
Avløp	4 699	5263,12	563,91	12,0 %
Renovasjon	4 589	4818,65	229,46	5,0 %
Feiertjenesten	560,86	572,08	11,22	2,0 %
Sum KOSTRA- bolig med avløp	13 445,86	14754,51	1038,17	9,73 %
Vann	3 597	4100,66	503,59	14,0 %
Renovasjon	4 589	4818,65	229,46	5,0 %
Slamrenovasjon	1 618	1454,96	-161,66	-10,0 %
Feiertjenesten	560,86	572,08	11,22	2,0 %
Sum KOSTRA- bolig med slam	10 364,86	10946,34	582,61	5,62 %

Grimstad

Satsinger og kutt

Oppvekst

Prioriteringer:

- Deflatorjusteringer 12,3 mill. kr

Kutt:

- 12 mill. kr i 2024:
 - Effekt endrede kretsgrenser
 - Reduksjon antall miljøarbeidere i skolen
 - Fjerne videreutdanning hele sektoren
 - Fjerne tilskudd til private SFO-er
 - Fjerne lokal ordning redusert SFO-betaling
 - Redusere styrkingstiltak i barnehagene
 - Reduksjon i oppvekststab
 - Generelt kutt barn, unge og familieenheten
 - Si opp medlemskap i Ungt Entreprenørskap

Grimstad

Helse og omsorg

Prioriteringer:

- Deflatorjustering 4,3 mill
- Økt kostnad legevakt 1,1 mill
- Lokalt basistilskudd fastleger videreføres
- Nytt legesenter Campus fra 2025
- Bemanning Grom

Kutt:

- Sektoren tilføres ikke noen midler og må ned fra dagens merforbruk på 25 mill.

Grimstad

Samfunn og miljø

Satsinger:

- Volumøkninger: 1 mill kroner.
- Oppkasertering brann: 2,5 mill kroner i 2025
- Helårseffekt stilling byggesak 0,95 mill kroner
- Matrikkelprosjekt oppmåling: 0,95 mill kroner

Samfunn og miljø

Kutt

- Øke brukerbetaling på Levermyr (Ikke breddeidrett) 0,5 mill. kroner
- Senke standard og areal på parkdrift (Dømmesmoen og sentrum) 0,45 mill. kroner.
- Prisstigning gebyrer (Plan, byggesak og oppmåling) 1,4 mill. kroner
- Redusere asfaltprogram og veivedlikehold 0,7 mill. kroner
- Redusere renovasjon av kommunale friområder 0,2 mill.
- Reduksjon strøm pga ENØK-tiltak 2,5 mill
- Endre delegering, redusere politisk behandling av klagesaker 0,425 mill fra 2024

Kommunikasjon, kultur og næring

Satsinger:

- Fjæreheia Amfi: Prisvekst tilskudd 0,1 mill.
- Prisvekst avtalefestede tilskudd: kr 0,38 mill.
- Deflator kirken: kr 0,4 mill.

Kutt:

- Redusert overføring til kirke: 24: -0,1 mill.
25: -0,6 mill, 26: -1,1 mill og 27: -1,1 mill
- Reduksjon kommunikasjon: 0,2 mill
- Reduksjon næring: 0,1 mill

Stab og administrasjon

Satsinger:

- 10 mill ekstra til IKT Agder fra 2024
- Valg: kr 1 mill. i 2025 og 2027.
- Informasjonssikkerhetsrådgiver: kr 0,8 mill.

Kutt:

- Kutt på stab 1 mill kr.
- Ikke lagt inn prisvekst
- Kr 0,1 mill. på politikerområdet: kutte råd, utvalg eller antall kommunestyremøter
- Effektivisering

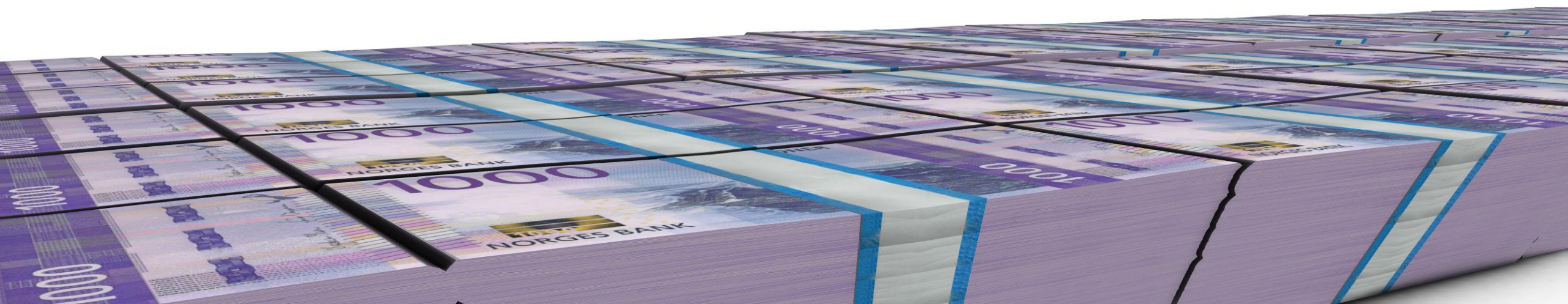
Finansområdet

Økte inntekter:

- Eiendomsskatt, holder bunnfradrag uendret kr 2 mill.

Reduserte inntekter:

- Å energi: Redusert utbytte på 11 mill fra 2023-nivå, ytterligere reduksjon på 13 mill fra 2025

Bremsene er på

- Strammere drift for alle tjenester
- Kutt, effektivisering, struktur
- Kvaliteten reduseres
- Bruk av fond
- Kjernetjenester skjermes delvis
- Økt risiko
- Effektiviseringsprogram de neste årene

Grimstad

Videre prosess

- Skriftlige spørsmål gk.budsjett@grimstad.kommune.no – politisk epostadresse.
- Alle svar vil bli distribuert til hele kommunestyret.
- Spørretime budsjett for kommunestyret 15.11 kl 17:00.
- Høringsfrist budsjett før formannskapets behandling er **26. november** - sendes til postmottak@grimstad.kommune.no.
Merkes: «Høringsinnspill budsjett 2024-27».
- Formannskapet 30.11
- Kommunestyret 14.12

Spørsmål?

Grimstad